

คำถาม-คำตอบจาก สมศ. เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

ถาม มั่นใจได้อย่างไรว่ามีการประเมินคุณภาพภายนอกแล้วคุณภาพของสถานศึกษาจะดีขึ้น ?

ตอบ การประเมินเปรียบเสมือนกระจกส่องดูสภาพของตนเอง ทำให้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็ง การแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนาจุดแข็ง จะเป็นการเสริมสร้างคุณภาพให้ดีขึ้น การประเมินคุณภาพภายในจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ โดยมีการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นแรงกระตุ้นให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ถาม สถานศึกษาที่ถูกประเมิน จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าไร ?

ตอบ ไม่ต้องจ่ายเงินหรือสิ่งตอบแทนใด ๆ รัฐจะเป็นผู้จัดสรรงบประมาณแผ่นดินประจำปี สนับสนุนการประเมินคุณภาพภายนอก ตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ถาม การประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก แตกต่างกันอย่างไรร

ตอบ การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการ ลงมือทำตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพ และจัดทำรายงานการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี

ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่องกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นการยืนยันผลการประเมินภายในว่า การจัดการศึกษามีคุณภาพอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด การประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกจึงเชื่อมโยงกันด้วยมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

ถาม มาตรฐานการศึกษา คืออะไร ?

ตอบ มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และเป็นเป้าหมายที่ต้องก่อให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยขณะนี้กำลังจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาซึ่งคาดว่าจะเริ่มใช้ประมาณเดือนมิถุนายน 2545

Benchmarking กับการประกันคุณภาพการศึกษา

เบ็นช์มาร์ค เป็นกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยวิเคราะห์ว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร มีสภาพใดบ้างที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปรียบเทียบกับองค์กรที่ดีที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ดีเท่าเขาหรือดีกว่าเขา

ในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้มีการนำเบ็นช์มาร์คเข้ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างกว้างขวาง เนื่องจากมีการแข่งขันกันสูง เพราะต่างก็มุ่งหวังที่จะให้บริษัทของตนประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่ากับบริษัทอื่น ๆ หรือเป็นผู้นำที่บริษัทอื่น ๆ ต้องทำตาม หรือใช้เป็นเบ็นช์มาร์คต่อ ๆ ไป ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านจึงมีความเห็นว่า วงการการศึกษาก็สามารถนำหลักการของเบ็นช์มาร์คมาประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ทุกสถาบันการศึกษาต้องมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเป็นของตนเอง

เกี่ยวกับเรื่องนี้ รศ.ดร.พีระศักดิ์ วรรณทโรสถ ผู้ว่าการสถาบันวิจัยและเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้เขียนหนังสือเรื่อง **วัดรอยเท้าช้าง (BENCHMARKING)** กล่าวว่าปัจจัยที่จะทำให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้นั้น ต้องมี benchmarking รวมทั้งการคำนึงถึงความคาดหวังของลูกค้า หรือผู้มีส่วนได้เสีย นอกจากนั้นต้องมีความเป็นผู้นำ และมีวิธีการที่ดีที่จะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นในการจัดทำ benchmarking ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ อันได้แก่ การให้คำจำกัดความในเชิงปฏิบัติ ที่ต้องมีความชัดเจน จึงจะเข้าใจได้ตรงกัน มีกระบวนการที่จะสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพได้ดีเท่า หรือดีกว่าที่มีอยู่ นอกจากนั้นการดูฐานการคิดและข้อมูลที่มีจะทำให้ได้เห็นภาพรวมและวิเคราะห์ได้ถึงจุดอ่อนจุดแข็ง และสามารถนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของสถาบันได้อย่างเหมาะสม โดยต้องมีกรอบของ benchmarking ร่วมกัน แต่รายละเอียดอาจแตกต่างกันได้ ดังนั้น การนำ Benchmarking มาใช้ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาอุดมศึกษาไทยอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

ในขณะที่รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ กล่าวว่า การทำ benchmarking เป็นกระบวนการเชิงความคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งต้องมีการกำหนดจุดยืน โดยการสำรวจว่าตนเองอยู่ในจุดใด แล้วจึงกำหนดเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการ และสร้างกระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยเน้นว่า การประกันคุณภาพ

การศึกษาเป็นเรื่องของมโนธรรมแห่งคุณภาพที่ต้องอยู่ในจิตใจของทุกคน

การทำเป็นขั้วมาร์คั้น เราต้องรู้จักตัวเอง มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักว่า **วันนี้ต้องดีกว่าเมื่อวาน และพรุ่งนี้ต้องดีกว่าวันนี้**

การคำนวณค่านักศึกษาเทียบเท่านักศึกษาเต็มเวลา (FTES)

ดัชนีที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ที่ สมศ. จะใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา คือ หน่วยนักศึกษเทียบเท่านักศึกษาเต็มเวลา (Full-Time Equivalent Student) หรือ FTES โดย FTES จะมีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับงบประมาณดำเนินการ ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาต่าง ๆ และภาระงานสอนของอาจารย์

การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับงบประมาณ ค่าใช้จ่าย และภาระงานสอนของอาจารย์โดยปกติจะคิดเทียบต่อหัวนักศึกษา แต่ในความเป็นจริงแล้วนักศึกษา 1 คน จะลงทะเบียนเรียนมากกว่า 1 วิชา การนำจำนวนนักศึกษาจริง (Student by Head Count) มาใช้จึงไม่ถูกต้อง จึงได้มีการนำจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรวมทุกวิชา (Student by Subject Count) มาใช้ ซึ่งจะมีค่ามากกว่าจำนวนนักศึกษาจริง อย่างไรก็ตาม แต่ละวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตไม่เท่ากัน จึงได้มีการนำจำนวนหน่วยกิตของแต่ละวิชามาใช้ในการคำนวณด้วย โดยเรียกว่า **จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (Student Credit Hours : SCH)** และเพื่อให้ได้จำนวนนักศึกษาที่จะใช้ในการคำนวณค่าต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง จึงต้องหารจำนวนหน่วยกิตนักศึกษาดังกล่าวด้วยจำนวนหน่วยกิตมาตรฐาน และเรียกดัชนีนี้ว่า **หน่วยนักศึกษเทียบเท่านักศึกษาเต็มเวลา (Full-Time Equivalent Student : FTES)** ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (Student Credit Hours : SCH) เป็นหน่วยภาระงานสอน ซึ่งคำนวณจากผลรวมของผลคูณระหว่างจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชา

$$SCH = \text{จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนในวิชานั้น ๆ} \times \text{จำนวนหน่วยกิตของแต่ละวิชา}$$

หน่วยนักศึกษเทียบเท่านักศึกษาเต็มเวลา (Full-Time Equivalent Student : FTES) หมายถึง จำนวนนักศึกษาที่ได้จากการกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนตามเกณฑ์จำนวนหน่วยกิตมาตรฐาน

$$FTES = \frac{\text{จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา}}{\text{จำนวนหน่วยกิตมาตรฐาน}}$$

จำนวนหน่วยกิตมาตรฐานเป็นจำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาปกติลงทะเบียนในแต่ละภาคหรือปีการศึกษา โดยมีเกณฑ์ทั่วไป คือ

ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 18 หน่วยกิตต่อภาคการศึกษา หรือ 36 หน่วยกิตต่อปีการศึกษา

ระดับปริญญาตรี จำนวน 18 หน่วยกิตต่อภาคการศึกษา หรือ 36 หน่วยกิตต่อปีการศึกษา

ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 หน่วยกิตต่อภาคการศึกษา หรือ 24 หน่วยกิตต่อปีการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากภายนอก

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมได้ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาระยะเวลาหนึ่ง และมีความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงได้สมัครเข้าร่วมโครงการรับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบฯ ของทบวงมหาวิทยาลัยได้มาตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของคณะ ระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม ถึงวันที่ 1 พฤศจิกายน ศกนี้ โดยตรวจสอบจากเอกสารหลักฐาน การสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และการสังเกตการเรียนการสอนจริง

ปฏิทินการประกันคุณภาพการศึกษา สจพ.

31	ตุลาคม	วันสุดท้ายของการส่งรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของหน่วยงานต่าง ๆ
5	พฤศจิกายน	จัดบรรยาย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
21	พฤศจิกายน	จัดอบรม เรื่อง การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ช่วงที่ 2 สำหรับคณะ/วิทยาลัย
22	พฤศจิกายน	จัดอบรม เรื่อง การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ช่วงที่ 2 สำหรับหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน
18-20	ธันวาคม	จัดฝึกอบรม เรื่อง ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน